

Викладання питань репродуктивного здоров'я буде відповідати сучасним вимогам, якщо в ньому:

– репродуктивне здоров'я розглядається як цілісний аспект, що невід'ємно пов'язаний з багатьма іншими проблемами (соціальними, правовими, медичними), що впливають на нього в контексті людського і матеріального середовища, та багатьох інших умов життя;

– в навчальній, та позааудиторній роботі використовуються всі освітні та просвітницькі можливості, що сприятимуть покращенню репродуктивного здоров'я: формальні і неформальні програми, стандартні й нестандартні методологічні підходи з урахуванням творчого, наукового потенціалу викладача;

– необхідним є також узгодження всієї інформації щодо цього питання, отриманої із різних джерел, з урахуванням її об'єктивності; іншими словами – інформація, що надходить студентській молоді стосовно статевого розвитку, статевих відносин та запобігання небажаних аспектів останніх повинна бути по можливості не тільки об'єктивною і адекватною, а й достатньою;

– особливо важливою є можливість втілювати теоретичні знання, отримані підлітками, у практику (медичні огляди, контрацепція, профілактика захворювань, що передаються статевим шляхом, та тих захворювань, що можуть ускладнити перебіг майбутньої вагітності тощо).

Таким чином, ми можемо констатувати, що навчальний заклад відповідає за покращення репродуктивного здоров'я нації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Рюриков Ю.Б. Три влечения. – Искусство, 1967. – С.3.

2. Каган В.Е. Воспитателю о сексологии. – М.: Медицина, 1991. – С.3-7.

А. М. ЗАЧЕПА

ВІД СТАВРОПІГІЙСЬКОГО БРАТСТВА ДО СТАВРОПІГІЙСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

У статті автор робить короткий екскурс в історичному розвитку Ставропігійського братства: від Ставропігійського інституту до Університету «Львівський Ставропігійон», який відродив традиції братських шкіл.

В статье автор делает краткий экскурс в историческом развитии Ставропигийского братства: от Ставропигийского института к Университету «Львовский Ставропигион», который возродил традиции братских школ.

In the article the author does a short historical excursus in development of Stavropigion community; from Stavropigion Institute to University "Lvivskiy Stavropigion", which revived the traditions of common schools.

Впродовж багатьох століть Львівське Успенське Стравопігійське Братство було одним із провідних осередків українського національного руху, виражало та захищало національні інтереси, мобілізувало сили інтелігенції для культурної, освітньої та наукової праці, а на певних етапах виступало як не єдиним репрезентантом української спільноти в Галичині. [3].

Галичина наприкінці XVIII ст. перейшла під владу Габсбурзької монархії. Це стало початком трансформації національного життя галицьких українців, модернізації національної свідомості, становлення політичної та інституційної структури суспільства на підставах вимог нового часу. Ключову роль у цих процесах відіграв Львівський Ставропігійський інститут, який було створено у 1774 р. на підставі реорганізованого австрійською владою Ставропігійського Братства [1].

Члени Ставропігійського інституту неодноразово підкреслювали, що їхня інституція є прямим наслідком традицій Львівського братства. Однак нова епоха, без сумніву, внесла в діяльність Ставропігійського інституту поважні корективи. Австрійська влада, будучи змушена певною мірою враховувати український чинник у внутрішньодержавній політиці, а також завдяки авторитету Ставропігій, не ліквідувала її, визнавши за нею право на існування і надала її членам статус привілейованих та захисників місцевого українського населення.

У цей час Ставропігія утримувала єдину у Львові українську друкарню, школу для сирітських дітей, здійснювала патронат над іншими українськими товариствами і організаціями. Ставропігійський інститут мав навіть певний вплив на вирішення актуальних політичних питань в Австро-Угорській імперії [2].

Визначальними традиційними рисами у діяльності Львівської братської школи був демократизм її устрою та гуманність у стосунках між викладачами і учнями. На відміну від тогочасних європейських шкіл, де у процесі навчання повсюдно панувала латина, у братських школах навчання велося рідною мовою. Гуманізм і демократизм відносин знайшов своє відображення у Статуті цієї школи, який є цінним тим, що він не принесений ззовні, а створений всередині братства, відповідно його духові й меті. У Статуті закріплювався високий рівень вимог до особистості вчителя (дидака), його відповідальність за своєчасне виконання своїх обов'язків. У Статуту видно, що в братській школі свято дотримувалися принципів рівноправності у навчанні щодо дітей багатих, так і убогих сиріт.

Від самого утворення Успенського братства гуманізм, милосердя і благочинна діяльність були його визначальними рисами. Обов'язком братчиків було складання добровільних пожертв на підмогу убогих, калік, недужих. Братство мало свій шпиталь, аптеку, а потім і бурсу при школі, де утримувались діти незаможних батьків.

Молодість – особливий період людського життя. Саме на цьому етапі людина визначає свої життєві орієнтири, розробляє життєву стратегію і життєві цілі. Ось чому в цю відповідальну порю юнаки і дівчата потребують підтримки й уваги суспільства, яке зобов'язане забезпечити молодим громадянам умови й можливості для повноти самореалізації здібностей кожного, досягнення своїх життєвих цілей. Але молодь – самостійний й повноцінний учасник соціально-економічних процесів, де вона соціально зріє і формується як активний громадянин суспільства. І від того, яким увійде самостійне життя молоде покоління, як впишеться у суспільні процеси, наскільки активно вони братиме участь в суспільному житті, розв'язанні завдань, які нині стоять перед українським суспільством, значною мірою залежить доля країни, її завтрашній день.

«Львівський Ставропігон» прагне стати правонаступником культурно-освітніх, національних та благодійних традицій Ставропігійського Інституту. У концепції діяльності Університету «Львівський Ставропігон» ми відслідковуємо провідну ідею, яка зводиться до того, що культура кожного народу залежить, насамперед, від стану освіченості суспільства, а отже, від рівня розвитку освіти. Тому Університет бере на себе обов'язок змагатися за розвиток європейської освіти в Україні [3].

Не можна не погодитися з думкою одного із співзасновників Університету, доктора філології, професора, закордонного члена Національної Академії Наук України, колишнього ректора Українського Вільного Університету в Мюнхені Леоніда Рудницького, який ще на початковій стадії утворення «Львівського Ставропігону» у 2001 р. сказав в інтерв'ю газеті «За Вільну Україну»: «...Мені бачиться цей університет як інституція, котра доповнить працю тих університетів, які вже є в Україні. Радію, що тут є певна приватна ініціатива. Щоб була здорова університетська система в будь-якій країні завжди є добре, коли є приватні вищі школи. Водночас хотів би бачити, щоб українське законодавство дійшло до європейського рівня, коли йдеться про благочинні інституції чи проекти. Сьогодні людям в Україні важко виявити жертвність, тому уряд повинен виділяти кошти на підтримку таких інституцій або ж не обкладати їх податками. Коли так буде – справді настане розквіт в університетському благодійному русі».

Надзвичайно вагому оцінку перспективи діяльності відроджених в Україні вищих шкіл в своєму інтерв'ю тій же газеті у вересні 2003 р. дав академік Іван Зязюн, який, зокрема, відзначив, що такі заклади як Києво-Могилянська та Острозька Академії, Університет «Львівський Ставропігон» мають давні традиції братських шкіл середньовіччя, які навчали грамоти дітей з незаможних сімей. В таких закладах освіти можна легше відійти від традиційних схем навчання, запроваджувати нову систему спільного походу за знаннями студента і викладача через активний саморозвиток майбутнього фахівця, формування професійного стилю мислення і аналітичних навичок... У таких навчальних закладах легше підбирати викладачів, змінювати навчальні програми».

Таким чином, провідні засади діяльності Ставропігії, ідеали її діячів, викладачів і професорів запровадили традицію національного подвижництва, яку підхопили на початку III-го тисячоліття наступні покоління освітян і науковців але вже у нових історичних умовах, у сучасних формах. у новій вищій школі – Університеті «Львівський Ставропігон».

Ставропігія – це душа княжого міста Львова і всі, хто долучився до становлення і розвитку наймолодшого в Україні університету, відроджуючи ставропігійський феномен, вдихнули в душу нашого чудового міста нове життя...

ЛІТЕРАТУРА

1. Зубрицький Д. Летопись Львовского Ставропигийского братства. – Львов, 1926. – С.98-101

1. Орлевич І. Ставропігійський інститут у Львові. – Львів: Логос-2000. – С.30-31.

3. Романів О. Львівський Ставропігійон: національна традиція та нові перспективи. *Ставропігійські читання*. – С.11-14.

Л.І. КОТИК

АПТЕКА-МУЗЕЙ У МІСТІ ЛЬВОВІ

В статті розкрито історія формування та сучасний стан аптеки-музею м. Львова.

В статье раскрыты история формирования та современное состояние аптеки-музея города Львова.

The history of development and the modern situation of the chemist's--museum by Lviv were opened in the article.

Серед багатоманіття аптек м. Львова на особливу увагу заслуговує аптека розташована на площі Ринок, 1 – відома аптека-музей, що входить в ансамбль музейного комплексу площі Ринок.

Дана аптека була заснована в 1735 р. на першому поверсі кутового будинку площі Ринок від якого беруть початок вулиці Ставропігійська та Друкарська. Оскільки тогочасний Львів був малий за розміром, нумерація будинків вздовж вулиць не здійснювалася й для орієнтування дана аптека як перший спеціалізований торговельний заклад з продажу та виготовлення ліків в місті, отримала власну назву «Під чорним орлом». Остання пішла від символу, що висів над входом до аптеки. Слід зазначити, що подібних традицій дотримувалися й пізніше. Так, відкрита в 1828 р. аптека отримала назву «Під золотою зіркою», в 1901 р. – «Під Фемідою», в 1902 р. – «Під угорською короною» (1902), в 1913 р. – «Під Святим Духом» (1913), в 1915 р. – «Під Святим Іоанном» і т.д. В цілому, присвоєння аптечним закладам власних імен в Львові практикувалося до приходу советської влади (до 1939 р.), яка запровадила загальну нумерацію аптек. З відродження незалежності України історичні аптеки повертають собі власні старі назви. Так аптека на куті вулиць Дорошенка та Славського знову називається «Під Фемідою» тощо.

Першим власником аптеки «Під чорним орлом» був військовий фармацевт магістр Наторп. Проте вже у 1773 р. він перепродав аптеку Антону Пецу, який призначив керуючим аптекою Кароля Шерфа. Проте у власності Пеца аптека довго не затримувалася й 1805 р. вона переходить до рук А. Саломіна. З цього ж року в архівних документах дана аптека починає іменуватися «циркулярною». Така назва присвоювалася аптекам Австрійської монархії в тому випадку, коли її власник був обраний і призначений головою колегії аптекарів. Оскільки аптека «Під чорним орлом» протягом цілого століття була «циркулярною», то можна вважати, що вона була однією з найкращих в Львові. «Циркулярна» аптека забезпечувала ліками міських жителів, а також військовий гарнізон, розташований на теперішній вулиці Лисенка [8].

У 1874 році новими власниками аптеки «Під чорним орлом» стали поляки Склепінські: спочатку батько Кароль, а згодом його син Антоній. Склепінські відремонтували аптеку та оздобили її інтер'єр. Саме за час перебування аптеки у їх власності було відреставровано поліхромні розписи стелі, виконані на початку XIX ст. віденськими майстрами під керівництвом Штааля [4]. На них – символічні зображення чотирьох вічних незмінних філософських елементів та їх назви латинською: «Aqua» (Вода), «Ignis» (Вогонь), «Terra» (Земля), «Aer» (Повітря).

З 1923 по 1939 рік останнім приватним власником аптеки був українець Михайло Терлецький. Після 1939 р. аптека була советською владою націоналізована й по сьогодні вона перебуває у комунальній власності м. Львова.

Слід зазначити, що в XVII–XIX ст. аптеки займалися не лише продажем та виготовленням ліків, а й виготовленням різноманітних косметичних засобів. Це були своєрідні клуби, куди місцеві жителі йшли поспілкуватися, обмінятися останніми новинами, весело провести час. Примітною рисою аптеки «Під чорним орлом» в даному випадку було те, що тут можна було почитати свіжу газету, а також переглянути карти. За розповідями, частим відвідувачем з останньою метою аптеки на площі Ринок був композитор Станіслав Людкевич.

Паралельно з лікувально-розважально-відпочинковою діяльністю в аптеці на площі Ринок проводилася й медично-дослідна справа. Так, саме тут був винайдений та складений рецепт знаменитого «літійного вина», що за переказами підвищує імунітет людини, відновлює життєві сили, а також служить заміною від багатьох захворювань.